

Õiguskantsler

Teie 03.10.2018 nr 1

Meie 06.12.2018 nr 14-5/181586/1805340

Tegeliku kasusaaja määratlemine

Lugupeetud avaldaja

Soovisite teada, keda tuleb ühingute kontserni puhul käsitada tegeliku kasusaajana, kui sihtasutuse soodustatud isikuteks on alaealised isikud. Leiate, et alaealiste isikute andmete esitamine tegeliku kasusaajana ja andmete avalikustamine ei ole põhiseaduspärane.

[ ] eesmärk on põhikirjas määratud soodustatud isikute (kes on alaealised) huvides vara hoidmine või kogumine ning muu majandustegevus puudub. Kontserni kuuluvad ka [ ] ja [ ].

[Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse](#) (RahaPTS) § 76 lõike 3 punkt 4 sätestab, et kui sihtasutusel majandustegevus puudub, ei pea sihtasutus äriregistrile tegeliku kasusaaja kohta andmeid esitama. Küll aga peavad äriregistrile tegeliku kasusaaja kohta andmed esitama teised kontserni kuuluvad äriühingud ([ ]), kuna seadus kontserniühingutele erandit ei tee.

Rahandusministeerium koostas [tegeliku kasusaaja määratlemise juhised](#), kus on lühidalt käsitletud ka kontserniühingutega seonduvat (vt juhise näide 4). Selle juhendi järgi märgitakse sihtasutuse korral tegelikuks kasusaajaks isik, kellele sihtasutuse põhikirja kohaselt võib sihtasutuse varast teha väljamakseid, kui selline isik (või isikud) on põhikirjas nimeliselt märgitud. Kui selliseid isikuid põhikirjas nimeliselt välja toodud ei ole, märgitakse tegelikeks kasusaajateks juhatuse ja nõukogu liikmed.

Kontserni kuuluva [ ] ainuosanik on [ ] ning [ ] on omakorda [ ] ainuaktsionär. Seega tuleks juhendi järgi nende äriühingute tegeliku kasusaaja määramisel lähtuda [ ] soodustatud isikute määratlusest, kelleks avalduse ja äriregistris avalikustatud põhikirja kohaselt on alaealised isikud.

Alaealistel isikutel on [tsiviilseadustiku üldosa seaduse](#) § 8 lõike 2 kohaselt piiratud teovõime, mistõttu on neil üldjuhul seaduslik esindaja. RahaPTS § 9 tähenduses ei saa alaealised isikud oma mõju ära kasutades tehingut või toimingut teha või muul viisil kontrolli teostada. Kuna alaealine ei saa ilma seadusliku esindajata tehingut või toimingut teha ega muul viisil kontrolli teostada, saab tegelikuks kasusaajaks ehk tegelikuks kontrolli teostajaks olla üksnes seaduslik esindaja.

Õiguskantsleri nõunikud arutasid tegeliku kasusaaja ja muu hulgas alaealise isiku tegeliku kasusaajana määratlemise küsimust Rahandusministeeriumi ja Finantsinspektsiooni esindajatega.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Ministeerium kaalub võimalust kasutada kasumit mittetaotlevate juriidiliste isikute puhul „tegeliku kasusaaja“ asemel mõnd muud terminit, näiteks „tegeliku kontrolli teostaja“.

Justiitsministeerium esitas Rahandusministeeriumile [ettepaneku](#) muuta mittetulundusühingute ja sihtasutustega seotud tegeliku kasusaaja määratlust. Rahandusministeerium analüüsib tegelike kasusaajate kohta teabe esitamise korra piisavust ning on valmis tegema Riigikogu rahanduskomisjonile ettepaneku seaduse muutmiseks (RahaPTS § 98). Analüüsi tulemused peaksid selguma 31. detsembriks 2018.

Rahandusministeeriumi ametnikud nõustusid õigusselguse tagamiseks tegeliku kasusaaja määratlemise juhiseid täiendada ja selgitama alaealisi puudutavatel juhtumitel tegeliku kasusaaja määramist. Alaealiste isikute korral on sisuliselt põhjendatud käsitada tegeliku kasusaajana tegelikku kontrolli teostav isik ehk alaealise isiku seaduslik esindaja.

Kuigi [ ] põhikirjas märgitud soodustatud isikud on äriregistris (põhikirja kaudu) juba avalikustatud, ei saa neid andmeid otseselt seostada teiste kontserniühingutega. Alaealiste isikuandmete töötlemisel (sh avalikustamisel) peab arvestama [isikuandmete kaitse nõuetega](#). Laste isikuandmed väärivad aga erilist kaitset, sest lapsed ei pruugi küllalt hästi teada andmete töötlemisega seotud ohte, tagajärgi ega kaitsemeetmeid. Kuna alaealiste isikute tegeliku kasusaajana käsitlemine ei ole üldjuhul eesmärgipärane ega põhjendatud, ei ole põhjendatud ka nende andmete avalikustamine, selleks peab vajaduse korral andma nõusoleku seaduslik esindaja.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Rahandusministeerium

Rait Sannik 693 8438
Rait.Sannik@oiguskantsler.ee